

Rezultatsko usmerjeni ukrepi za izboljšanje gnezditvene uspešnosti ptic na njivah

Katarina Denac
19. 11. 2020

foto: Alen Ploj

Upad gnezdilk na njivah

- poljski škrjanec (Ljubljansko barje, ravninski predeli V Slovenije)
- hribski škrjanec (Goričko, ravninski del Vipavske doline?)
- priba (skoraj celotna nacionalna gnezditvena populacija)
- (čopasti škrjanec)
- (prepelica)

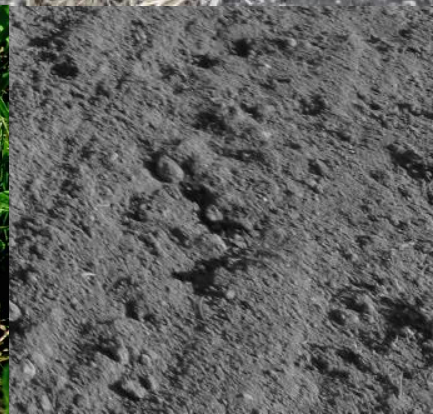

foto: Alen Ploj

foto: Ivo A. Božič

foto: Željko Šalamun

Vzrok za upade

- sovpadanje obdobja gnezditve s kmetijskimi opravili (oranje, brananje, sejanje, nanos FFS in umetnih gnojil)
- (najverjetneje) pomanjkanje hrane na njivah, v bližini nujne travniške ali druge površine z dovolj hrane
- povečana stopnja plenjenja (sledi traktorja)

vse 4 foto: Ivo A. Božič

foto: Katarina Denac

obe foto: Srečko Obal

Ukrepi

- praha
- cvetni pasovi
- zaplate golih tal za poljskega škrjanca
- varstvo hribskega škrjanca na njivah
- priba – zakasnjena obdelava njive
- priba – izogibanje delu njive, kjer je gnezdo

- ostalo (priba):
 - elektro ograje
 - varovanje gnezd s strukturami
 - vodne kotanje na njivah

Odprava obvezne praha v EU leta 2008 močno poslabšala populacijske trende ptic!

foto: Katarina Denac

Dvostopenjski ukrep za varovanje HRŠK na njivah

1. korak:

- ornitolog poišče teritorije HRŠK in zariše njihove okvirne meje
- definira krajinske elemente, ki morajo ostati nespremenjeni
- lastnik dobi 300 € za obdobje 5 let, če gospodari skladno s priporočili

2. korak:

- ornitolog skuša določiti lokacijo gnezda (zadošča že znašanje gnezditvenega materiala, opazovanje hranjenja juv)
- v dogovoru z lastnikom določi, kolikšen del njive bo do določenega datuma ostal neobdelan
- plačilo je 450 €/ha/leto

Priba – zakasnjena obdelava njive

- priprava njive za setev (gnojenje, oranje, brananje itd.) in setev se opravita pred 10. 3. ali po 25. 5.
- med tema dvema datumoma kakršnakoli kmetijska dela s traktorjem na njivi niso dovoljena

Priba – izogibanje delu njive, kjer je gnezdo

- ornitolog določi lokacijo gnezda in jo na terenu označi na nevpadljiv način in v določeni oddaljenosti od gnezda
- kmet se označenemu delu njive povsem izogiba do datuma, ki ga ornitolog določi glede na fazo, v kateri je gnezdo (jajca, mladiči)
- v času do tega datuma niso na označenem delu njive dovoljena nobena dela s traktorjem ali drugo mehanizacijo
- po tem datumu lahko kmet normalno obdeluje celotno njivo

Slike z interneta

- poljski škrjanec:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Feldlerche \(Alauda arvensis\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Feldlerche_(Alauda_arvensis).jpg)
- čopasti škrjanec:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Galerida cristata 21, Israel.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Galerida_cristata_21,_Israel.jpg)
- cvetni pas:
[https://www.researchgate.net/publication/281783111 Do Wildflower Strips Favor Insect Pest Populations at Field Margins/figures?lo=1](https://www.researchgate.net/publication/281783111_Do_Wildflower_Strips_Favor_Insect_Pest_Populations_at_Field_Margins/figures?lo=1)